

ניצוד להילחם באינפלציה מבלי להיכנס למיתון? להלן תוכניתה של הכלכלנית הצעירה המהפכנית, המציעה היכן להכות - ואת מי

35% מהווים שיעור ריאלי. הדבר הוא בריבוע. ה' ממשלה תחליט על גגיתייקרות של 35% לגבי כל מיכרו לביצוע עבודות בשבילה. יש, כמובן, לעשות מיכרוים. אך לפסול מראש אותם שההתייקרות אצלם עולה על 35% לשנה (או 2.5% לחודש). דבר זה מבטיח חסכון מיידי בתקציב של שמונה מיליארד ל"י (אני מציעה להשתמש בו למימון הסובסידיות למוצריהיסוד, דבר שיבטיח ירידה נוספת בעליית המדד).

מתעשרי

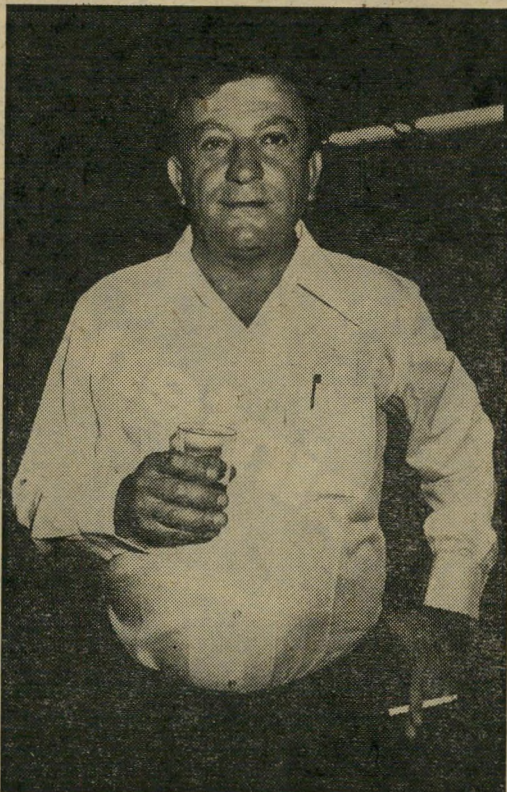
בר-לב

ה' אם לא יספקו הספקים סחורות לממשלה ב' התייקרות של 35%. ויעשו זאת רק ב-70% מובן שיעשו כן, אם מבטיחים להם בשוק הפרטי את 70 האחוזים. אך צריכים להבין ישנם השוק הפרטי, המסול לקנות כל דבר בהתייקרות של 70%. מורכב במידה רבה מאותם הספקים עצמם, המצליחים למכור לממשלה כל דבר בכל מחיר, ולכן הם מתעשרים. כיום הם מתחירים בממשלה בשוק, ועלידי זה הם מקשים עליה לעמוד על המחירים. זה נכון, אך כושר-התחרות הזה בא להם מפני שהממשלה לא עמדה על מחיריה, והם הצליחו להתעשר על חשבון תקציבה.

שוב אביא לדוגמה את קו בר-לב. הקבלנים שבנו את הקו בנו גם את הווילות לעצמם - מכספי התקציב

בוקר

טוב,

מד

ד'ורבין

גם בארצות-הברית נעשה הדבר. הממשלה האמריקאית אינה קונה שום מוצר המתייקר ביותר מ-5% במשך השנה - למרות שהיא, יחסית, קונה קטן יותר במשך מאשר הממשלה שלנו. אין שום סיבה לכך שהממשלה שלנו תשלם בסוף השנה 70% יותר מאשר שלמה

מאת

אסתר אלכסנדר

בהתחלת השנה בעד אותה הכמות של סחורה. אין שום סיבה לכך שמישרד-השיכון יגיד לקבלני-הבנייה הציבוריים (והלא-ציבוריים), כפי שהוא עושה למעשה, שיקנה מהם את הדירות בכל מחיר שידרשו.

5% של התייקרות אינם שיעור ריאלי אצלנו. אך

מ' ה' לעשות, אם כן, באופן מעשי, כדי לבלום את האינפלציה מבלי להיכנס למיתון? במילים אחרות: מהי הדרך לבלום את התהליך של היווצרות ריווחי אינפלציה, ולהגברת השיוויוניות בין השכר והכנסות שלא-משכר?

ה' הצעד הראשון הוא פיקוח על מחירי תקציב הממשלה.

"מחירי התקציב" הם אותם המחירים שבהם קונה הממשלה מספקיה את המוצרים והשירותים, ומשלמת עבורם מתוך תקציבה.

לפני שניכנס לבירור העניין, נשמע סיפור קטן. האם שמתם לב לידיעה בעיתונות?

מר אליעזר זורבין, בעל מישרד-הפירסום דחף, ה' לחס-הגיבור באינפלציה, דרש 30 מיליון ל"י ממישרד-האוצר עבור שני חודשי לוחמה פסיכולוגית אמיצה במיפלת המאיימת הזאת, באמצעות הנשק הקטלני של מודעות-ענק, אך האוצר אמר: לא! לא נשלם אף פרוטה אחת יותר מאשר 10 מיליון ל"י!

וראו איזה פלא! מר זורבין הסכים! לא בלי קרב, חלילה, כיאה ללוחם אמיץ. הוא טען בלי-הרהר שהדברת האינפלציה שווה יותר מאשר 30 מיליון ל"י עלובות. ובוה צדק ללא ספק. אך ככל מצביא דגול, ידע שיש לסגת מפני כוחות עדיפים, ובמקרה הזה מפני האוצר, מזמין שרותיו. שהרי אם האוצר לא יקנה, אז למי ימכור את סחורתו? היה כדאי למר זורבין להוריד את המחיר על המילחמה באינפלציה, כי היה ברור לו שאין משהו

השאלת הסובסידיות גרמה

לכאניקה ולאבל לאומי.

אך בגין צדק!

אחר, מילבד האוצר, שישלם לו אפילו את עשרת מיליון הילרות עבור הקרבות. כך זכו משלמיהמיסים בתעריף מוזל עבור המילחמה באינפלציה.

האוצר הדגים בזה, קבל עם ועדה, פעולה אנטי-אינפלציונית מובהקת של הורדת מחירי של שירות לשניש, שיש מהמחיר המקורי של ספק השירות, פשוט עקידיו שימוש בכוחו כקרינה הגדול ביותר של מוצרים ושירותים במשק (וכזה גם האדון זורבין זכה בניצחוננו הראשון, וזדעתי גם האחרון על האינפלציה).

הממשלה

והמישפחה שלי

מ' תעוררת השאלה מדוע אין הממשלה משתמשת בכוחה הגדול הזה, כוח של קונה עצום - מוגר פוליסט, בשפת הכלכלה - הקונה רבע עד שליש של כל התוצר במשק, גם לשם הורדת מחירי שירותים ומוצרים אחרים, שהיא קונה לצרכיה מכספי התקציב?

מדוע היא הורידה דווקא את מחיר המילחמה באינפציה בלבד?

במקרה הזה יכולנו לראות שהדבר אפשרי. הממשלה יכולה לעמוד על המקח עם הספקים ושלה על המחירים שהם מציעים לה. אין שום צורך בכך שהיא תקנה כל דבר - שיכונים, בניית כבישים, התערוכות בנגב, ניירות, עפרונות ושירותי אדריכלים - במחיר הראשון המוצע לה. היא יכולה להוריד אותם בשני שליש! ראינו! העמידה על מחירי-התקציב פועלת בביטחה ובמהירות, כסם. הפרדוקס שבדבר הוא שמעל אותן מודעות-ענק של המילחמה באינפלציה של האדון זורבין וזעקת ה' ממשלה אלינו: "אל תשלם כל מחיר!" שנעמוד על המקח, ואם לא הצלחנו - שלא נקנה.

הכוח שלנו, של כל אדם בודד או כל עקרת בית בודדת בשוק, קטן מדי מכדי לבצע זאת. אך הממשלה יכולה.

אני אקנה, כמראה, במשך שנות-התקציב הנוכחית, שירותים ומוצרים עבור מישפחתי בסכום של כ-70 אלף ל"י. סכום קטן בהרבה מכדי להשפיע על המחירים בשוק. פחות מחלק ה-10,000 של אחוז אחד של 300 המיליארד ל"י, שבו נעשות קניות בשוק במשך השנה. אך הממשלה תקנה במשך אותה שנה סחורות ושירותים בערך של 70 מיליארד ל"י, המהווה 25% מכל הקניות במשק. אין שום ספק שיש לה הכוח להכתיב לה מחירים.

הצעד הראשון והחשוב ביותר במילחמה באינפלציה הוא שהממשלה תקבע גג להתייקרות השנתית - או החודשית - של המוצרים והשירותים שהיא קונה.

כאשר הוריד מר זורבין את הצעתו לשליש - הוא ניצח את האינפלציה

ששולם עבור שירותיהם בבניית הקו. ביגלל בניית הווילות אי-אפשר היה להוריד את התקציב לבניית הקו, כי בניית הווילות התחרתה בבניית הקו. היא התחרתה בה בכל מה שנוגע לשימוש במשאבים של כוח-אדם, טרקטורים וכו', שהיו נחוצים לבניית הקו בר-לב.

(אני מקווה שהממשלה למדה את העשור הזה היטב לקראת בניית ההערכות החדשה בנגב).

ביגלל התחרות הזאת ענה הקו ביוקר, וביגלל היוקר היתה גם תחרות.

זהו המעגל שצריכים לשבור, אם רוצים בבלימת האינפלציה. המעגל של מחירי-תקציב גבוהים, שהממשלה משלמת עבור קניותיה - התעשרות על חשבון תקציב-הממשלה (ומשלמיהמיסים שמידרדרים כתוצאה מזה) - תחרות המתעשרים עם הממשלה על המשאבים - עלייה נוספת במחירי התקציב.

את המחדל הזה צריכים לשבור על-ידי עמידה על מחירי-התקציב, קביעת גג להתייקרות, שהממשלה מוכנה לשלם עבור קניותיה. הדבר אפשרי מפני שהממשלה היא הקונה הגדולה ביותר במשק. כאן צריכים לתפוס את האינפלציה ולגלגל אותה בחזרה.

לדבר יש השפעה אנטי-אינפלציונית חזקה בשלושה כיוונים בבת-אחת. יחד עם השפעה חברתית חיובית.

(1) הורדה מידית של גודל תקציב הממשלה, מבלי לפגוע בשירותים החיוניים, כי הורדה זו תהיה נומינלית בלבד ולא ריאלית, יחסכו שמונה מיליארד ל"י באופן מיידי.

(2) כתוצאה מהורדת מחירי-התקציב, אין ספק שרמת-המחירים הכללית תרד, והאינפלציה תואט.

(3) על-ידי פיקוח על התשלומים לספקים ייבלם תהליך ההתעשרות על חשבון התקציב, שהוא, למעשה, על חשבון רוב משלמיהמיסים. לדבר זה תהיה השפעה מבורכת על ירידת רמת-המחירים הכללית מצד ההכנסות דווקא. תיפסק התחרות עם הממשלה, ויעימה הלחץ לעליית מחירי-התקציב. מכיוון שהכנסות הספקים תרדנה, ירד גם הלחץ של עודף ביקוש בשווקים רבים במשק, ויחד עם זה גם המחירים. כל כלכלן יודע שההשפעה הסופית ליירידה בהכנסות היא הרבה יותר גדולה מאשר הקיצוץ המקורי - כי היא פועלת דרך מכפילה.

לאן

הלך הכסף?

מ' כיוון שעדיין יש אנשים שהתעשרו ומתעשרים, יתכן שיהיו קשיים בביצוע התוכנית של פיקוח על מחירי-התקציב. אך אלה הם קשיים התחלתיים בלבד. ברגע שהממשלה תנצל את כוחה לקונה גדול, ותצליח לגרום ליירידה משמעותית של מחירי תקציבה, היא ניצחה (המשך בעמוד 70)